

FSC-sertifikaatti ja metsän luontoarvot

- Opas maastokartoitukseen ja raportointiin

Tämä ohje on tarkoitettu avuksi maastossa liikkumiselle, kun haluat kiinnittää huomiota sertifiointivaatimusten noudattamiseen FSC-sertifioituissa metsissä, esimerkiksi leimikkokohteissa. Oppaan tukena toimii PowerPoint-esitys, jossa esitellään kuvien kanssa erilaisia tapauksia. Kysy rohkeasti neuvoja, mikäli olet epävarma esimerkiksi maastokartoitusten tulkinnasta tai jostain muusta tässä oppaassa mainitusta asiasta!

1. Suomen FSC-standardin keskeiset vaatimukset.

[Suomen FSC-standardi on ladattavissa osoitteessa: <https://fi.fsc.org/download.suomen-fsc-standardi.6.pdf>]

- ✓ Joukko erikseen määriteltyjä elinympäristöjä jätetään suojavyöhykkeineen metsätaloustoimien ulkopuolelle (kts. oppaan kohta 3 ja liitteet 1-3), esimerkiksi
 - luonnontilaiset ja sen kaltaiset korvet ja rämeet
 - petolintujen pesäpuut
 - runsaslahopuustoiset kangasmetsät ja lehdot
 - purojen, järvien ja muiden vesistöjen reunametsät (suojavyöhyke 15–30 m)
- ✓ Yllä mainitut alueet mukaan lukien metsänomistaja säästää vähintään 5 % sertifioitun alueen metsämaasta metsätalouden ulkopuolelle luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Kohteet tulee valita monimuotoisuudelle merkittävistä kohteista.
- ✓ Metsänomistaja turvaa tiedossa olevien valtakunnallisesti ja alueellisesti uhanalaisten lajien esiintymien elinolosuhteiden säilymistä, mikäli metsätalous on uhanalaisuuden aiheuttaja.
- ✓ Metsänomistaja määrittelee ns. HCV-alueet (korkean suojeluarvon alueet). Metsäsuunnitelma sisältää toimenpiteet, joilla varmistetaan suojeltavien ominaisuuksien säilyminen tai parantuminen varovaisuusperiaatteen mukaisesti. HCV-alueita ovat mm. (standardin liite 9)
 - Natura 2000-alueet
 - Maakuntakaavojen suojelualueet (S- ja SL-alueet) ja voimassa olevien maakuntakaavojen suojelualuevaraukset
 - Alueet, joilla esiintyy laaja-alaisina ja yhtenäisenä FSC-standardin 6.4.1:n mukaisia elinympäristöjä (aina säästettäviä kohteita)
- ✓ Pyynnöstä tulee olla karttatietona saatavilla standardin liitteen 10 mukaisesti mm.
 - HCV-alueet ja alueiden suojeluarvojen turvaamisen edellyttämät toimenpiteet
 - Viranomaisten vahvistamat suojelukohteet
 - 5 % suojeluosuus metsämaasta, muut aina säästettävät kohteet ja erityiskohteet

2. Merkittävimmät FSC-sertifioidut metsät Suomessa

- ✓ Tornatorin kaikki metsät
- ✓ UPM:n metsät eteläisessä Suomessa (linkki kiinteistökarttoihin kohdassa 3)
- ✓ Kemijärven yhteismetsä (<http://www.kemijarvenyhteismetsa.fi/files/12/Yleiskartta.pdf>)
- ✓ Sallan yhteismetsä (<http://www.sallanyhteismetsa.fi/files/43/Yleiskartta.pdf>)

3. Mitä kartoituksissa kannattaa huomioida?

- ✓ Hanki FSC-sertifioitujen kiinteistöjen ja -säätökohteiden kartat maanomistajalta.
 - UPM: <https://www.metsasoppi.com/fsc/>
 - Tornator: heikki.myohanen@tornator.fi

Tornator toimittaa tiedot kiinteistötunnuksia vastaan. Tunnukset ovat saatavissa luontojärjestöiltä Excel-taulukkona. Esimerkki sähköpostiviestistä (liitä mukaan postiosoitetietosi, sillä tulosteet tulevat pyynnöistä huolimatta toistaiseksi paperisina!):

"Pyydän Tornatorin FSC-säätökohteiden karttarajauksia alla olevien kiinteistöjen osalta (standardin indikaattori 7.4.1 ja liite 10). Lähettäisittekö ne sähköisesti tähän osoitteeseen mahdollisimman pian."

- ✓ Tutustu ilmakuviin ja karttoihin. Aseta kiinteistörajat näkyviin tarkastellessasi.
 - <http://kansalaisen.karttapaikka.fi/kartanhaku/osoitehaku.html?lang=FI>
 - <http://www.paikkatietoikkuna.fi/web/fi/kartta>
 - Etsi erityisesti ojittamattomia korpia ja rämeitä, vanhapuustoisia metsiä sekä pienvesien lähimetsiä
- ✓ Tarkastele maastossa erityisesti seuraavia asioita
 - Korprien ja rämeiden luonnontilaisuuden tai sen kaltaisuuden kriteerin täytyminen (Liite 1). Huom! Luonnontilaisuuden kaltaisuuden määritelmä on häilyvä. Tarkastele lajiston (mm. rahkasammalet, metsäkorte jne.) säilymistä, puuston kasvua sekä puiden tyvistä, onko turvetta hajonnut (= juurakkoa tullut esiin)
 - Puuston rakenteen luontaisuutta (erikokoiset puut, monipuolinen puulajisto, ei tuoreita kantoja) sekä lahoppuun määrää (Liite 1)
 - Alueellisesti tai valtakunnallisesti uhanalaista lajistoa ja liito-oravan esiintymistä (sekä muuta vaateliasta tai harvinaista lajistoa). Ota koordinaatit talteen!
 - METSO-kriteereiden täyttymistä kohteella. Uudistetut kriteerit löytyvät osoitteesta http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74890/YMra_17_2016.pdf?sequence=1
 - Ota riittävästi kuvia! Nimeä arkistointia varten esim. päivämäärä, paikka, kuvaaja.
- ✓ Jos löydät maastossa leimikoita, jotka eivät täytä sertifikaatin vaatimuksia
 - Ota kuvat
 - Toimita välittömästi tietoon metsänomistajalle ja luontojärjestöille (yhteystiedot kohdassa 5)

4. Raportointi

- ✓ Raportoi seuraavat tiedot:
 - Esitä kartalla (rajaus tai karttalinkki esim. Karttapaikkaan) löytämäsi sertifikaatin mukaiset aina säästettävät kohteet, joita ei ole huomioitu säästökohdekartoissa. Rajauksessa muista riittävä suojavyöhyke esim. korville.
 - Harkitse tapauskohtaisesti löytämäsi uhanalaisen tai alueellisesti uhanalaisen lajistotiedon luovutustapaa. Etenkin, mikäli kartoitus ei ole ollut kattava, on syytä miettiä havaintojen toimittamista vain metsikkökuvion tarkkuudella (100 m) tai leimikoissa leimikkokohtaisesti. Tarkan sijainnin antamisen riskinä ovat hyvin pienet säästölaikut lajesiintymän ympärillä, kunnes asiaan saadaan vakiintunut käytäntö.
 - Liito-oravalle kannattaa aina rajata lisääntymis- ja levähdyspaikka (karkeasti 1-5 ha) soveliaan elinympäristön ja papana- ja kolopuulöytöjen perusteella. Toimita rajaus ja kolopuulöytöjen koordinaatit myös ELY-keskukseen! Apua rajaamiseen saat esimerkiksi tämän oppaan tekijältä (yhteystiedot kohdassa 5)
 - Jos metsäalue täyttää METSO-kriteerit, ehdota sen suojelua. Suojelua voi virallisesti esittää esimerkiksi alueen Luonnonsuojeluliiton piiri (yhteystiedot löytyvät osoitteesta: <http://www.sll.fi/site-actions/yhteystiedot/piirit>). Muista riittävän laaja rajaus, älä suotta kiertele pienialaisia heikompia osia.
 - Liitä mukaan kuvia kohteista
- ✓ Toimita tiedot samalla sähköpostiviestillä luontojärjestöille, metsänomistajalle sekä kyseisen metsänomistajan FSC-auditoijalle (yhteystiedot kohdassa 5).
- ✓ Metsänomistajan tulee reagoida viestiisi kohtuullisessa ajassa (n. 2 viikkoa).

5. Hyödyllisiä yhteystietoja

- Tämän oppaan tekijä: Ari Aalto, ari@aallokas.fi, 045 132 0828
- Greenpeace: matti.liimatainen@greenpeace.org
- Luonto-Liitto: lauri.kajander@luontoliitto.fi
- Luonnonsuojeluliitto: paloma.hannonen@sll.fi
- UPM sähköposti: metsaymparisto@upm.com
- Tornator sähköposti: heikki.myohanen@tornator.fi, maarit.sallinen@tornator.fi
- UPM:n FSC-auditoija: julia.lenkkeri@fi.bureauveritas.com
- Tornatorin FSC-auditoija: martti.kuusinen@dnvgl.com

LIITE 1. Standardin mukaiset aina säästettävät kohteet (ote standardista)

6.4.1.1 S Lakiperusteiset kohteet:

- a) Metsälain 10 §:n erityisen tärkeät elinympäristöt
- b) Luonnonsuojelulain 29 §:n suojellut luontotyytit
- c) Luonnonsuojelulain 39 §:n suurten petolintujen pesäpuut
- d) Luonnonsuojelulain 47 §:n erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikat
- e) Luonnonsuojelulain 49 §:n luontodirektiivin liitteen IV (a) lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat
- f) Vesilain 15 a § ja 17 a § kriteerit täyttävät pienvedet

6.4.1.2 S Muut aina säästettävät kohteet:

- a) Metsälain 10 §:n erityisen tärkeän elinympäristön kriteerit täyttävät kohteet niiden koosta ja alueellisesta yleisyydestä riippumatta
- b) Erikseen määritellyt runsaslahopuustoiset kangasmetsät ja turvekankaat (Liite 7)
- c) Vanha- ja lahopuustoiset metsäiset kalliot, jyrkänteet ja louhikot (Liite 8)
- d) Kuusivaltaiset varttuneet ja sitä vanhemmat tuoreet lehdot, joissa lahopuuta (vähintään 10 vuoden aikana muodostunutta, rinnankorkeuslähimitta > 10 cm) yli 15 m³/ha
- e) Sekapuustoiset varttuneet ja sitä vanhemmat lehdot, joissa lahopuuta (vähintään 10 vuoden aikana muodostunutta, rinnankorkeuslähimitta > 10 cm) yli 10 m³/ha
- f) Puustorakenteeltaan luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset varttuneet tai sitä vanhemmat lehtipuustoiset (>50 %) lehdot, joissa on lehtilahopuuta yli 5 m³/ha
- g) Vesitaloudeltaan luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset kosteat lehdot sekä lehdot, joissa on vanhoja, kookkaita tai lahovikaisia jalopuita
- h) Tulvametsät
- i) Kuusivaltaiset supat (Meriluoto & Soininen 1998)
- j) Uomiltaan luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset joet ja purot ranta-alueineen (vähintään 20 m puustoinen rantavyöhyke)⁴ sekä lähteet vastaavalla vyöhykkeellä. Tämä ei koske avohakkuualoja, taimikoita ja nuoria havupuuvaltaisia kasvatusmetsiä. Tätä vanhemmissa, yhden puulajin tasarakenteisissa metsissä harvennus- väljennys- ja poimintahakkuut ovat sallittuja suojavyöhykkeellä siltä osin kuin se ylittää 6.5.1 mukaisen vaatimuksen.
- k) Eri-ikäisrakenteiset tai näkyvästi lahopuustoa sisältävät vesistöjen ja pienvesien reunametsät (vähintään 30 m puustoinen rantavyöhyke)
- l) Luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset fladat ja kluuvijärvet ranta-alueineen (vähintään 30 m vyöhykkeellä)
- m) Maankohoamisrannikon metsien luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset kehityssarjat tai yksittäiset edustavat kehityssarjan osat⁶
- n) Vesitaloudeltaan luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset korvet, rämeet, nevat, letot ja metsäluhdat⁷
- o) Luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset kitu- ja joutomaat

³ Säästämisvelvoite koskee myös niitä luontotyyppi- ja lajiesiintymiä, joista ympäristöviranomaisen ei ole tehnyt rajausta. Sama tarkennus koskee indikaattorin 6.4.1.1. kohtia b,d,e

⁴ Määrittely koskee myös lyhyitä, uomaltaan luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia joki- ja puro-osuuksia

⁵ Kriteerin täyttävät metsiköt poikkeavat puustoltaan hoidetusta metsiköstä. Näiden metsien puustossa on muuallakin kuin välittömästi veden ja metsän vaihtumisvyöhykkeessä luontaisen uudistumisen ja metsän aukkoisuuden vuoksi syntynyttä kerroksellisuutta, eri-ikäisiä puita ja eri puulajeja

⁶ Koskee niitä kohteita, joiden edustavuus luontodirektiivin luontotyyppimäärittelyn (Natura 2000-luontotyyppiopas) perusteella merkittävä, hyvä tai edustava.

⁷ Ei koske niitä hakkuin käsiteltyjä rämeitä ja korpia, joita ei ole luokiteltu uhanalaiseihin suotyyppisiin omalla tarkastelualueellaan (Etelä-Suomi, Pohjois-Suomi). Näiden mahdollinen käsittely tapahtuu vesitalouteen puuttumatta poiminta-, kaistale- tai pienaukkohakkuin.

Huom 1: Vesitaloudeltaan luonnontilaisiin soihin katsotaan tässä yhteydessä kuuluvan kaikki ojitamattomat suot. Vesitaloudeltaan luonnontilaisen kaltaisiksi katsotaan suot, joilla on vanhoja oja, jotka eivät ole olennaisesti muuttaneet puuston kasvua tai suon vesitaloutta eivätkä enää vaikuta suokasvillisuuden säilymiseen.

Huom 2: Kitu- ja joutomaihin kuuluvat puustoiset kivennäismaat lasketaan luonnontilaisen kaltaisiksi, mikäli niiden puusto on eri-ikäistä ja sitä on käsitelty korkeintaan poiminta- tai harsintatyyppisillä hakkuilla.

Huom 3: Luontaisesti puuttomista joutomaista (lähinnä kalliot) luonnontilaisen kaltaisina voidaan pitää kaikkia sellaisia kohteita, joiden kasvillisuus on säilynyt lähellä luonnontilaista vastaavana. Lievä kuluminen tai rehevöityminen hyväksytään osaksi luonnontilaisen kaltaisen joutomaan määritelmää.

Huom 4: Talusmetsien aktiivisella luonnonhoidolla (metsätaloustoimenpiteiden yhteydessä toteutetut käytörajoitukset ja toimenpiteet, esim. säästöpuut, poltot, erikoishakkuut, tuotettu lahopuu) aikaan saadut luonnonarvot eivät johda indikaattorin mukaiseen suojeluelvoitteeseen.

6.4.1.3 S Muuten huomioitavat kohteet:

- a) harjujen valorinteet
- b) hakamaat ja metsäniityt

6.4.1.4 S Metsänomistajan tulee sertifiointiin liittyessään esittää julkisesti saatavilla oleva suunnitelma 6.4.1 indikaattorin kohteiden määrittelemiseksi 4 vuoden kuluessa järjestelmään liittymisestä.

6.4.1.5 S Indikaattorin määritelmät täyttävät kohteet kirjataan metsäsuunnitelmaan ja säästetään heti niiden löydyttyä.

6.4.2 S Arvokkaiden kohteiden rajauksien tulee olla riittäviä kohteiden ominaispiirteiden säilyttämisen kannalta

6.4.3 S Metsänomistaja (>20 ha) säästää vähintään 5% sertifioidun alueen metsämaasta metsätalouden ulkopuolelle luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Suojeluosuuteen voidaan laskea kaikki metsämaat, jotka on jätetty pysyvästi metsätalouden ulkopuolelle tämän standardin indikaattoreiden (esimerkiksi 6.2.2, 6.4.1 ja 6.5.1, 6.5.7) toteuttamiseksi.

Huom: Seuraavat alaindikaattorit koskevat vain yli 20 hehtaarin metsätilan omistajia.

6.4.3.1 S Kohteet tulee valita monimuotoisuusarvoiltaan merkittävistä alueista.

Huom 1: Kohteisiin voidaan laskea yksityisiksi suojelualueiksi perustetut suojelualueet ja valtiolle FSC-sertifioinnin jälkeen luonnonsuojelualueiksi myydyt suojelualueet.

Huom 2: Aktiivisesti ennallistettavat suot, mukaan lukien kitu- ja joutomaat, voidaan sisällyttää 5%:iin kertoimella 0,5, kuitenkin niin että ne kattavat enintään 20% säästettävistä alueista.

Huom 3: Valtion mailla lasketaan mukaan kaikki virallisten suojeluohjelmien (ml. METSO-ohjelma) ulkopuolella metsätaloustoiminnan ulkopuolelle siirretyt kohteet, vaikka niistä standardin voimaantulon jälkeen perustettaisiin lakisääteisiä suojelualueita tai Metsähallituksen suojelumetsiä.

6.4.3.2 S Säästettävät alueet ovat pysyviä.

6.5.1 S Metsänomistaja jättää vesistöjen (mukaan lukien merenrannat) ja pienvesien ympärille maastomuotojen ja maalajin perusteella määräytyvän suojavyöhykkeen. Suojavyöhykkeen leveys tulee olla:

- a) kaikilla lammilla ja järvillä vähintään 10 metriä
- b) puroilla, joilla ja merenrannoilla vähintään 15 metriä
- c) fladoilla ja kluuvijärvillä vähintään 30 metriä

LIITE 2. Runsaslahopuustaisen kangasmetsän ja turvekankaan määritelmät (standardin liite 7)

Etelä-Suomi (hallinnollinen Etelä-Suomi, Pohjois-Pohjanmaan länsiosa, Kainuun lounaisosa, Lounais-Lappi) vastaa nykyistä METSO-rajasta: Runsaslahopuustoinen kangasmetsä on kehitysluokaltaan vähintään varttunutta ja täyttää kriteerit 1 ja 2 tai on kehitysluokaltaan vähintään varttunutta ja täyttää kriteerin 3. Runsaslahopuustoinen turvekangas on kehitysluokaltaan vähintään varttunut turvekangas, joka täyttää kriteerin 3.

1. Puuston rakenne on luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen⁸
2. Järeää (>10 cm) pysty- ja maalahopuuta on selvästi tavanomaista talousmetsää enemmän:
 - Erirakenteinen karu metsä (kallioinen tai louhikkoinen kuivahko kangas, kuiva kangas, karukkokangas): yli 7 m³/ha vähintään kymmenen vuoden aikana syntynyttä kahta lahoastetta edustavaa lahopuuta.
 - Erirakenteinen keskirehevä metsä (lehtomainen kangas, tuore kangas, muu kuivahko kangas): yli 10 m³/ha vähintään kymmenen vuoden aikana syntynyttä kahta lahoastetta edustavaa lahopuuta.
3. Runsaslahopuustoinen, sekapuustoinen (vähintään 2 puulajia) turvekangas tai aiempien hakkuiden takia tasarakenteinen, sekapuustoinen kangasmetsä: yli 20 m³/ha vähintään kymmenen vuoden aikana syntynyttä kahta lahoastetta edustavaa lahopuuta. Arvokohteiden määrittely ei koske kohteita, jossa yli 75 % lahopuusta on kertaluontoisen häiriön seurauksena syntynyttä lahoasteluokan 1 lahopuuta.

Pohjois-Suomi (hallinnollinen Pohjois-Suomi, pois lukien Pohjois-Pohjanmaan länsiosa, Lounais-Kainuu, Lounais-Lappi): Runsaslahopuustoinen kangasmetsä on kehitysluokaltaan vähintään varttunutta ja täyttää kriteerit 1 ja 2, tai on kehitysluokaltaan vähintään varttunutta ja täyttää kriteerin 3. Runsaslahopuustoinen turvekangas on kehitysluokaltaan vähintään varttunut turvekangas, joka täyttää kriteerin 3.

1. Puuston rakenne on luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen¹⁰
2. Järeää (>10 cm) pysty- ja maalahopuuta on selvästi tavanomaista talousmetsää runsaammin.
 - Erirakenteinen karu metsä: kallioinen tai louhikkoinen kuivahko kangas, kuiva kangas, karukkokangas, yli 10 m³/ha joko lahoasteluokkiin 1,2 ja 3 tai lahoasteluokkiin 2 ja 3 jakautuvaa lahopuuta
 - Erirakenteinen keskirehevä metsä: lehtomainen kangas ja tuore kangas yli 15 m³/ha, muu kuivahko kangas, yli 20 m³/ha joko lahoasteluokkiin 1,2 ja 3 tai lahoasteluokkiin 2 ja 3 jakautuvaa lahopuuta.
3. Runsaslahopuustoinen sekapuustoinen (vähintään 2 puulajia) turvekangas tai aiempien hakkuiden takia tasarakenteinen, sekapuustoinen kangasmetsä: yli 25 m³/ha joko lahoasteluokkia 1,2, ja 3 tai lahoasteluokkia 2 ja 3 edustavaa lahopuuta. Arvokohteiden määrittely ei koske kohteita, jossa yli 75 % lahopuusta on kertaluontoisen häiriön seurauksena syntynyttä lahoasteluokan 1 lahopuuta.

⁸ Luonnontilaisen kaltaiseksi lasketaan Etelä-Suomessa sellaiset varttuneet tai sitä vanhemmat metsät, joiden rakenteeseen ei ole systemaattisesti vaikutettu harvennus- ja väljennyshakkuilla tai 1940-luvun jälkeen tehdyillä avo- tai siemenpuuhakkuilla. Tällaiset metsät ovat yleensä eri-ikäisrakenteisia sekä puuston tilajakaumaltaan satunnaisia. Metsissä on voitu tehdä myös satunnaista poiminta- ja kotitarvehakkuuta. 1950-luvun jälkeen tehdyt harvennus- ja väljennyshakkuut ovat yleensä muuttaneet metsän rakenteen sellaiseksi, että rakennetta ei voi pitää luonnontilaisen kaltaisena.

⁹ Lahopuu jaetaan lahoasteen puolesta kolmeen luokkaan: tuore (=puu kuolleena alle 3 v), keskilaho (= puu lahoppuuna muutamasta vuodesta noin 10 vuoteen) ja pidemmälle lahonneeseen (=lahopuu vanhaa ja pidemmälle lahonnutta).

¹⁰ Luonnontilaisen kaltaiseksi lasketaan Pohjois-Suomessa sellaiset varttuneet tai sitä vanhemmat metsät, joiden rakenteeseen ei ole systemaattisesti vaikutettu hakkuilla. Tällaiset metsät ovat yleensä eri-ikäisrakenteisia sekä puuston tilajakaumaltaan satunnaisia. Metsissä on voitu tehdä satunnaisia poiminta- ja kotitarvehakkuuta tai sellaisia vanhoja harsintahakkuuta, joiden jälkeen metsään on jäänyt runsaasti luonnontilaisen metsän rakennepiirteitä, mm. näkyvästi aikaisemman puusukupolven puita.

Erirakenteinen: Erirakenteisia tässä määritelmässä ovat muut kuin yksi- tai kaksijaksoiset metsät.

Kallioisuus: Kallioiden osuus on 30–50 %.

Louhikkoisuus: Louhikkoisuus on näkyvää ja vaikuttaa puuston kasvuun ja lahopuun muodostumiseen.

Poikkeama: Pohjois-Suomessa kriteeristä ei koske erillisiä, uudistushakkuiden tai taimikoiden pirstomia metsiköitä. Pirstoutuneeksi katsotaan Enontekiön ja Inarin kuntien alueella alle 60 ha laajuinen metsäalue, Kittilän, Muonion, Sallan, Savukosken ja Sodankylän kuntien alueella alle 40 ha laajuinen alue ja muissa Pohjois-Suomen kunnissa alle 10 ha laajuinen alue. Poikkeama ei koske sellaisia metsiä, jotka ovat puustoltaan täysin luonnontilaisia, joissa on eri-ikäistä lahopuuta vähintään 20 m³/ha, jotka rajoittuvat suojelualueeseen tai jotka ovat luontaisesti erillisiä, luonnontilaisten kitu- ja joutomaiden toisistaan erottamia saarekkeita.

Huom. Talousmetsien aktiivisella luonnonhoidolla (metsätaloustoimenpiteiden yhteydessä toteutetut toimenpiteet ja käytörajoitukset, esim. säästöpuut) aikaan saadut luonnonarvot eivät johda määritelmän mukaisen runsaslahopuustoisien metsän suojeluelvoitteeseen.

LIITE 3. Vanha- ja lahopuustoiset jyrkänteet ja kalliot (standardin liite 8)

Vanhat kalliometsät, joiden puusto on yli 120-vuotiaista ja joissa on lahoja mäntymaapuita, keloja tai kilpikaarnamäntyjä ryhmissä tai yksittäin.

Puustoltaan yli 100-vuotiaat jyrkänteiden lahopuustoiset alusmetsät pienilmastoltaan kosteissa notkelmissa, rotkoissa, korpjuottien reunoilla ja pienvesien rannoilla.

Pohjavesivaikutteiset metsäiset louhikot reunusmetsineen, joiden puusto on yli 100-vuotiaista tai joissa on lahopuuta yli 5 m³/ ha.

Kalliometsät, louhikot ja jyrkänteet, joissa on valtakunnallisesti uhanalaisten lajien esiintymiä.